

Albăiulia

Intemeiată la 1 Dec. 1918. ☞ Redactor: I. PUSCARIU.

La adunarea partidului nationalist, tinuta la Craiova, dl N. Iorga a spus ca stimeaza si acum part. national; iar un alt orator a facut o chemare, ca part. national (al dlui Maniu) sa vina alaturi de dl Iorga, ca impreuna sa lupte pentru re-intronarea dreptatii, dupa care insetosaza un neam intreg.

Organizarea noastră economică

Inceputul de organizare economică făcut de cele câteva bănci românești din loc trebuie continuat, în cadre cât mai largi, cât să cuprindă în acelea pe câți mai mulți locuitori români ai orașului Alba-Iulia și ai satelelor din jur.

Aceasta dorință sau mai bine zis necesitate se poate ajunge în cadrele unei cooperative.

Nu e scopul scrisului de față a arăta înșămănătatea cooperativelor și folosul, ce'l aduc, ori unde s'au înființat astfel de tovarășii economice, nici nu se întinde la criticarea neactivității unor cooperative din cuprinsul țării întregite, ci se urmărește familiarizarea românilor din loc cu idea cooperativei și îmbrățișarea ei cu tot sufletul.

Suntem la tot cazul un popor sărac și-am fost, totuși sărăcia nu trebuie să ne împiedece în consolidarea noastră economică. Ce nu se poate face cu nițică pricepere și puțină încredere în noi înșine! Dovadă ne sunt cele câteva bănci modeste dela sat, cari mărindu-și capitalul și lărgindu-și sfera de activitate au răușit în scurtă vreme să realizeze câștiguri frumoase atât în bani gata sau hârtii de valoare, cât și în imobile. Dacă cei câțiva bărbați pricepuți, cari s'au pus în fruntea celor câteva întreprinderi financiare-economice au ajuns la un rezultat atât de frumos, ce n'am putea face mulțimea funcționarilor români dela școli, administrație, judecătore etc. dacă toți am fi călăuziți de un singur gând, de un singur ideal, de cel al conservării proprii și-al neamului românesc!!!

Noi românii din Alba-Iulia cu țărani împreună suntem mai mult consumatori decât producători. Și deci cu banul nostru susținem capitalul străin. Ce bine-ar fi, când acești bani s'ar întoarce tot în mâni românești și încă în ale noastre proprii!! Ori doară banii, ce-i dăm pe hrană și îmbrăcăminte nu suntem siliți a-i vărsa în pungi străine?! Și încă sume atât de mari trebuie să numărăm pentru tot felul de articuli, cât uneori abia putem face față greutăților vieții. Pentru ce dar n'am îmbrățișa cu drag cooperativa, ce știm, c'o avem deja și înregistrată, ba mai mult își începuse și activitatea, dar pentru motive, caracteristice indolenței noastre a trebuit să stea deocamdată pe loc!!

Până când??

S.

— **D. dr. C. Angelescu**, ministrul instrucției, dorind ca toate aparatele de fizică de care au nevoie atât Universitățile, cât și școlile noastre secundare, să nu mai fie cumpărate din străinătate, ci să fie fabricate în țară, a construit la școala de meserii din Capitală, un atelier special care să servească pentru fabricarea și repararea tuturor aparatelor de fizică necesare acestor școli.

Vorbirea d-lui Maniu la Corabia

La marea adunare ținută de part. național la Corabia, în vederea alegerii dlui Mironescu, au vorbit fruntașii partidului, și'n fine dl Maniu.

Imi dau seama, că aceste manifestări nu sunt pentru ființa mea trecătoare, ci pentru cei care reprezintă: neamul de opincari din Ardeal, cari au știut să rămână curați la suflet și iubitori de neam și după ce s'au ridicat la cele mai înalte trepte.

istoria neamului românesc din Ardeal este istoria țărănimii române. Suferințele neamului au fost suferințele țărănimii, întâiu de toate. Biruințele neamului au fost biruințele țărănimii. Conducătorii neamului au fost conducătorii țărănimii, trăind în strânsă unitate sufletească.

În 1848 la Blaj, ca și în 1918 la Alba-Iulia, zecile de mii de țărani și cele câteva sute de cărturari, s'au dovedit că sunt fiii nedespărțiți ai unui și aceluiaș neam. De aceia au invins așa de strălucit!

Partidul național caută să fie în legătură statornică cu sătenii. Satele românești sunt temelii partidului. Când merge în fața sătenilor, partidul național este salutată în Ardeal, cu vorbe: „Trăiască dreptatea!“ Căci pentru dreptate — dreptatea tuturor! — s'au jertfit Horia, Cloșca, Crișan, Avram Iancu și atâția alții.

Mai poate să ne bănuiească cineva, că venim în fața dv., pentru ca să vindem dreptatea? Nu. Mai bine orice, dar steagul înaltașilor noștri nu-l vom cobori în noroi!

Ori cine, orice v'ar șopti, să nu dați crezare, de cât legământului sfânt ce facem aci, în fața dvoastră că urmăm un singur scop: mărirea neamului și dreptate pentru fiecare!

Cuvântul dat pentru noi nu este nici jucărie, nici mijloc de înșelăciune.

În frământările grele ale revoluției din 1918 am dat cuvântul nostru plugarilor și tuturora din Ardeal și Banat, că vor primi pământ și drepturi. Întâiu lucru ne-a fost să le dăm amândouă, prin legi democratice, votate de Marele Sfat, încă în primăvara anului următor. Și am dat, fără amânare pământul și drepturile făgăduite.

Le-am dat fără știrbire, fără gânduri dosnice!

Partidul liberal a răpit însă dreptul de vot pe care l-am dat noi, și multe din pământurile pe cari le-am împărțit sătenilor, liberalii le iau și le înapoiază proprietarilor.

Pe cale, până aci, am stat de vorbă cu țărani din județ și i-am întrebat cum o duc, după ce s'a făcut reforma agrară. Ei mi-au răspuns: „D-le Maniu prețul ar mai fi cum ar fi, dar mîta-i din cale afară mare!“

Pentru Dumnezeu, dar în așa hal a ajuns țara, în cât toată

lumea să se plîngă de nedreptăți în ziua mare și totuși nimenia să nu ia vre-o măsură de îndreptare?

Țara aceasta, cu cele mai mari bogății și cu oameni harnici, de le-a mers vestea până în America, trăește în lipsuri și nemulțumiri, ca țările cele mai de pe urmă? Ne întrebăm: pentru ce? Pentru că în zadar e bun plugul și roditor pământul, dacă la coarnele plugului — la cărma țării — este o slugă netrebnică, care trage brazda în bătea de joc, fiindcă se gîndește numai la somnul său, iar nu la gospodăria aceluia pe care-l slujește.

Astfel țara a ajuns să fie un adevărat paradis al speculanților.

Poporul să fie însă deștept și să aibă curaj, și relele se vor îndrepta.

În semnul nostru — snopul — trebuie să vedeți un simbol întreit. Snopul însemnează că roada muncii trebuie să fie a aceluia, care a muncit. Snopul însemnează puterea nebiruită a unirei. Pai de pai, se rupe ușor. Toate paiele adunate într'un snop, nu le poate rupe nici cel mai îndrăzneț dușman ai poporului. Învățați deci, să fiți uniți!

De-ale Cooperativei

Duminică la 9 Martie a. c. orele 3 p. m. s'a ținut adunarea generală a Cooperativei pentru aprovizionare și desfacere în comuna „Alba-Iulia“, din Alba-Iulia, în sala primăriei locale.

Cu această ocaziune, după ce mandatul vechiului consiliu a expirat, s'a ales în noul consiliu de administrație următorii Domni:

Dr. Zaharie Munteanu, Leonte Opreș, Virgil Cucuiu, Andrei Floașiu, Dumitru Magda, Sabin Solomon, Petru P. Roșca, George Drămbăreanu și Avram Oarga.

Dorim noului consiliu de administrație spor la muncă, iar pe toți acei, cari doresc binele și prosperarea acestui popor, îi rugăm să dea noului consiliu de administrație tot sprijinul moral și material pentru atingerea țintei, care e desrobirea economică a românilor din Alba-Iulia.

I. M.

Publicatiune de licitație

Cooperativa funcționarilor C. F. R. și alți funcționari publici și privați din Teiuș în ziua de 30 Martie 1924 la carele 2 d. m. vinde prin licitație publică casele cooperativei din str. Crișan (imediată vecinătate cu pravia) după cum se află în prezent cu curtea aparținătoare îngrădită. Casa constă din 3 camere și 1 verandă în curte se află culina de vară și un local acomodat pentru atelier.

Prețul de strigare 240.000 lei. Doritori de a licita, condițiile de licitație le pot vedea la Primăria Comunală s'au la susnumita cooperativă.

Teiuș, la 6 III 1924.

Direcțiunea

Vameșii

Azi s'au înaintat la Poliția de stat, din Alba-Iulia 10 plânsori, în cari diferiți indivizi se plîng contra consortiului deținător al vămii orașenești, că a încasat dela ei taxe mult mai mari decât acelea stabilite în tariful oficios al vămii orașului.

Așa d. e. Vasile Mărgineanu din Ghirbom a fost silit să plătească pentru o păreche de boi 11 lei în loc de 4 lei cât prevede tariful, Ioan Ciucă din Ghirbom pentru 2 boi 8 lei în loc de 4. Ioan Hăprian pentru 2 vaci, 1 vițel, 2 găște și 2 rațe 25 lei în loc de 11. Simon Petrescu pentru 2 boi și 1 vacă 12 lei în loc de 6. Clușă Beșinar pentru 2 vaci 8 lei în loc de 4. Isarie Gherman pentru 1 vacă 4 lei în loc de 2. Ilie Trif pentru 2 boi 6 lei în loc de 4. Gavrilă Mărariu pentru 1 vacă 3 lei în loc de 2. Vasile Perța pentru o vacă 4 lei în loc de 2. Ilie Petrescu pentru 1 vacă 4 lei în loc de 2 și așa mai departe.

Acestea sunt numai câteva cazuri, ale unor oameni, cari au avut cutezanța a denunța poliției. Câți au fost de aceia, cari văzându-se jupuți nu au cutezat a denunța cazurile, căți de aceia, cari în necunoștința tariului credeau, că taxele cari li-se cer, deși mari, dar sunt legale, și căți de aceia cari în loc de denunț vor fi crășniți din dinți, vor fi oțat adânc și vor fi zis în gândul lor: „să vă răsplătească Dumnezeu“.

După cum se vede din cele de mai sus, modeștii vameși ai orașului nostru în foarte puține locuri au luat numai 75% în plus. Mediul acestei jupuții e de 100%, ba au avut Dlor cutezanța a lua chiar și 175% în plus.

Ei dureros, că aceste fără delegi au putut fi uzate, fără ca autoritățile competențe, chemate a apăra bunul cetățenilor și a pedepsi fără delegite, să le fi putut descoperi. Au trebuit să fie aduse la cunoștința autorităților din inițiativa particulară.

Sperăm însă că acum, după ce, au ajuns la cunoștința celor în drept, aceștia își vor face datorița și ne vor scuti de acei, cari ne vără mâna în buzunar și scot din bunul nostru atâta cât ei doresc, și cât nu le compete și nu ne vor lăsa jefuiți ca în drumul mare. — Cei ce iau avutul altuia pe nedreptul trebuie trimiși în pușcarie.

Onorata Primărie e rugată, să binevoiască a tipări tariful oficios al vămii orașului și a-l afișa în locuri vizibile, ca publicul interesat să știe cât are a plăti și să nu li-se ia atât cât le biruș pe pielea, ca pe timpul fanarioșilor. — Fiecare vămăș să aiba asupra sa câte un tariful fiind dator a-l prezenta la cererea celor interesați, totasemenea și sergenții de strada, cari țin cerere să dea publicului la muririle necesare.

Iar publicul interesat să ceară bilet despre suma plătită, să facă plată după posibilitate între martori și dacă vor afla că li s'a luat prea mult, îndată să anunțe cazul poliției de stat din Alba-Iulia, cerând sancțiuni severe.

Sperăm că acest rău, care ne paște de un timp destul de lung și care pe lângă multe alte rele, ne scumpește traiul zilnic, făcându-l azi-mâine imposibil, se va sistă odată. — Vom urmări cu atenție și vom biciui răul de câte ori ne va veni la cunoștință. — Vom deschide în ziarul nostru o rubrică unde vom publica, toate cazurile ce vor mai obveni. — Toemai pentru aceia rugăm On. public, să ne adușă nouă la cunoștința toate cazurile de acest sens, pe cari le pot și dovedi.

Dacă va cere lipsa vom da și lista membrilor acestei consortii vamaț al celor cunoșcând cât și al celor anonimi.

O nouă revistă săptămânala în Ardeal

La finele lui Martie apare în Cluj o nouă revistă românească cu sorții de a umplea un gol simțit în publicistica noastră. Sub eticheta de publicație săptămânală economică-socială, revista „Societatea de mâine“ va cuprinde în cele 24 pagini ale ei, format octav mare, tot ceea ce interesează societatea românească începând cu doctrina politică, sociologie, învățământ, actualități culturale, critică literară, economie, finanțe, etc. și terminând cu sportul. Până în slujba ideii de pregătire a societății, care vine, revista va fi superb argumentată cu scrisul celor mai de seamă mănuitori de pană grupați pe specialități și va fi un cronicar vast și priceput al tuturor manifestațiilor noastre publice.

Noua publicație tinzând să fie deasupra tuturor treburilor mărunte, care viciază atmosfera societății românești, pornește cu nădejdi mari de trăinicie. Din ansamblul scriitorilor și publiciștilor de valoare cari onorează revista cu concursul lor permanent putem aminti de pe acum de dnii: Vasile Goldiș, Mihai Popovici, G. Bogdan Duică, Ion Lupaș, Virgil Barbat, dr. Aurel Lazăr, Axente Banciu, Onisifor Ghibu, Aurelian Magiar, dr. Mihail Șerban, dr. Ion Voina, Augustin Maior, A. Cotruș, dr. Zaharie Munteanu, dr. Lucian Borcea, N. Ghinica, dr. Victor Stanciu, Radu Dragnea, Aurel Raca, Ilie Cristea, Teodor Neș, Pavel Grecu, Adrian Suciu și alții.

În afară de această pleiadă — nume distinse vor împodobi paginile revistei ca frânturi din gândurile și sufletul lor — toți pătrunși de convingerea că o atmosferă curată și senină trebuie pregătite societății de mâine, căreia ar fi păcat să i-se lase moștenire atmosfera noastră de azi.

Revista apare sub direcția efectivă a publicistului ardelean Ion Clopoțel.

Multumita publica.

La petrecerea aranjată de către reuniunea meseriașilor Români din Alba-Iulia la 9 Martie 1924 a binevoit a suprasolvi următorii: Amalia Dr. Pop, Aurel Sava, Elena Dr. Munteanu, Ioan Rebreanu, Iosif Țirlea, Cristina Bencsik și Dr. Romul Boca câte 100 lei, Aurel Stoica și Eneșel Trifan câte 80 lei, Sabin Solomon și Aszlanyi câte 60 lei, M. Serdeanu, A. Roșca, A. Zockel, M. Schecter, T. Rusu și D. Roța câte 50 lei, I. Pușcariu, N. Juca, Dr. Floznic, L. Fridrich, P. Adam, I. Munteanu câte 40 lei, I. Bratu 30 lei, I. Kiss 25 Lei, M. Drotleff, G. Mitrofan, S. Feher, D. Pleșa, Z. Dăianu, I. Datcu, A. Nestor, A. Olasz, I. Popa, P. Roșca și M. Borza câte 20 lei, V. Mărgineanu, I. Roșca și P. Rosca câte 10 lei.

Primească marinimoșii donatori mulțumitele noastre cele mai sincere. **Comitetul.**

STIRI

— **Un prietin disparut:** Maurițiu Baruh. A murit simpatiecul M. Baruh, cunoscutul și iubitul proprietar din A.-Iulia. Un om cu inima bună, cum a fost el, lasă în sufletul prietinelor o amintire plăcută. Un om de omenie a fost M. Baruh, de aceea nu-l vom uita niciodată. Trimitem familiei condoleanțele noastre.

— **Maj. Sa Regina** a sosit în Capitală venind din Italia.

— **Cercul didactic Alba-Iulia** va începe în curând noua serie de conferințe.

— **Neamul Romanesc**, gazeta Dlui N. Iorga, apare deosebit de fagrjit și cu material bogat; îndemnăm pe toți Românii s'o citiască.

— **Logodna**. Dș. Laura Fodor și Dl Dr. Drăcin din Târgul-Mures, logodiți. Felicitările noastre.

— **Ovidiu L. Croanga**, ajutor de judecător la Slobozia-Bălți (Bălți) se înaintea judecător în cl. VII, gr. II, la trib. Alba-Iulia în locul d-lui C. P. Bucicov, mutat.

— **Reviste noi**. Cultura, revistă bilunară pentru literatură, știință și artă. Anul I, No. 1, sub direcția dlui Sextil Pușcariu, Tipografia Ardeală, Cluj, 100 pag. Lei 30.

— **Din Moscova** se anunță că consiliul comisariatului poporului a proclamat ținuturile din regiunea Volga, locuite de germani, ca republică autonomă, împărțită în 14 districte. Capitala noii republici va fi orașul Potrovsk.

— **Congresul presei latine** și-a închis lucrările după o săptămână de discuție. Au participat aproape 60 de ziaristi din Portugalia, Spania, Franța, Belgia, România, Elveția și din țările latine ale Americii. Șeful delegației românești a cerut congresiștilor să se ocupe cu partea economică a legăturilor dintre statele latine, având în vedere interesele lor de solidaritate și de apărare.

— **Noutati teatrale**. Dna Agata Bărsescu, împreună cu ansamblul în care a jucat la Eforie, începe Luni 3 Farie un nou turneu prin țară, cu piesa Magda de Suderman. Va fi cum eșim în ziare „turneul de adio“ al mării tragediene.

— **D. prof. G. Murgooi**, dela școala politehnică și șeful secțiunii agrogeologice dela Institutul geologic al României, a fost ales membru corespondent al Academiei de agricultură din Franța.

— **Exilarea unui ziarist** francez. Raymond Colrat, secretarul de redacție al ziarului „Petit Matin“ ce apare la Tunis, a fost exilat din această provincie. El dusese o aprișă campanie împotriva autorităților locale. Partea picantă a acestei afaceri este, că ziaristul pedepsit este frate cu actualul ministru de justiție francez. La noi?

— **Spre a se putea achita** membrilor corpului didactic gradatiă militară, ministerul instrucției a cerut inspectoratelor școlare să înainteze tabloul de toți acei cari au drept la această gradatiă.

— **Concordatul cu Vaticanul**. În conferința ținută s'a examinat chestiunea încheierii unui concordat cu Vaticanul a rămas stabilit ca tratativele să fie duse la București. D. C. Banu va trata în numele României, iar Nunțiu papal, monseniorul Dolci, în numele Vaticanului. Tratativele se vor ține în cursul lunei Martie.

— **La teatrul „Mathurins“** din Paris, se reprezintă acum, cu mare succes, „Akim“, cunoscuta piesă a d-lui Victor Eftimiu.

— **Si pomii au suferit** în urma gerului. Ministerul agriculturii raportează, că în urma gerului cumpulit de astă iarnă cam 60 la sută a pomilor au suferit, degerând. Tot asemenea și viile.

